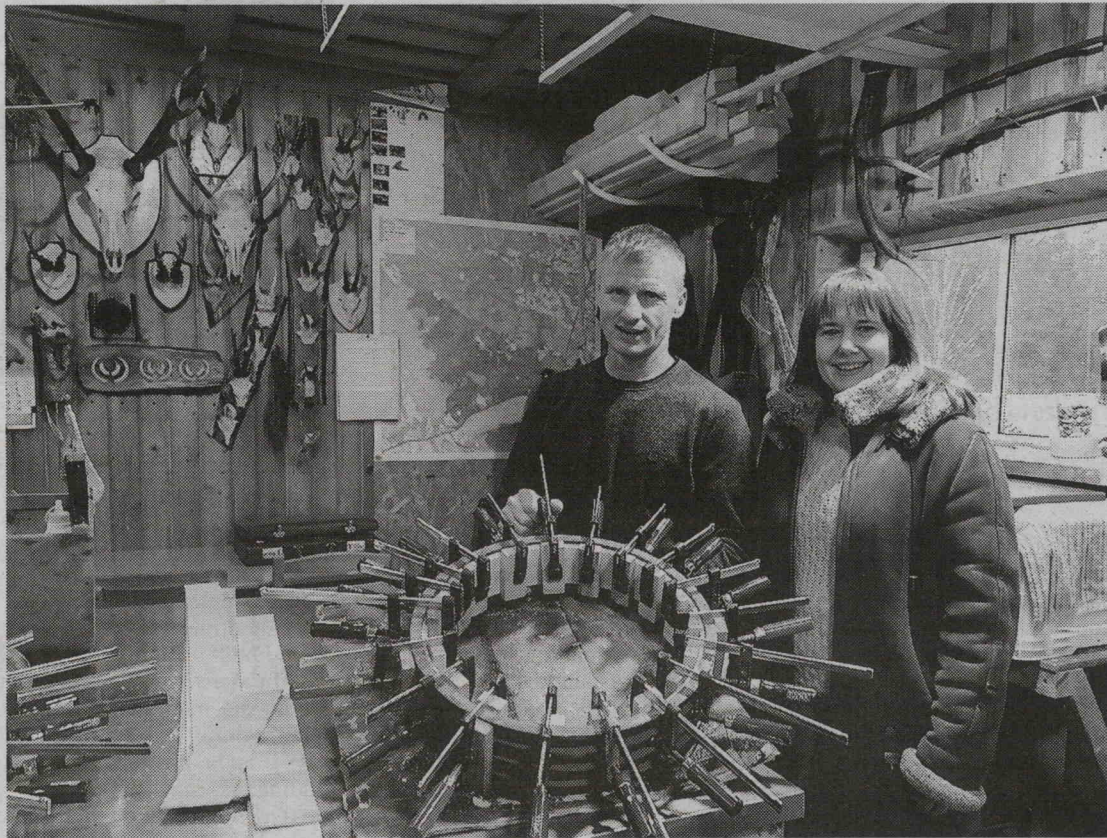

Amatas novada Drabešu pagasta "Kalna Vēršos 4" dzīvo ILZE UN SERGEJS BUŠUJEVI. Viņu kuplajā saimē aug pieci bērni, daži jau lieli un devušies pasaulē meklēt savas atbildes uz nopietniem dzīves jautājumiem.

MONIKA SPROĢE

Darināt bungas un iekurt pirti

■TĀ TOP BUNGAS. Ilze un Sergejs Bušujevi parāda bongo tapšanas procesu. Darbnīcā top lielas un mazas bungas.

Foto: MONIKA SPROĢE

Ilze ar Sergeju "Kalna Vēršos" iegādājušies pirms 26 gadiem, tagad vecākajam dēlam ir 25. "Te ainava krietni mainījies, klāt nākusi pirtiņa, diķis, izkopts pagals, salabots palīgēkas jumts," saka Sergejs, atcerēdamies, kā izskatījās pagals, kad saimniecību nopirkuši. Vīrs ar sievu smeja, ka, dzīvojot laukos, darbs nekad nebeidzas.

Savilkušies kamolā, būrīšos tup truši, kūtiņā ir dažas aitas, pagalmā skraida suņi, vēl tikko esot bijusi gotiņa. "Izlēmām, ka tā būs labāk," saka Ilze. "Nodarbojamies ar pirtslietām, gatavojam sajūtu bungas, tas ir mūsu galvenais ieņēmumu avots. Tajās reizēs, kad klienti uz pirti pieteikušies tieši laikā, kad gotiņa jāslauc, negribot iznākt dzīvnieciņu mocīt, tāpēc izlēmām no piena devējas atteikties un palikt tikai pie pirtslietām," saka Ilze.

Viņa atzīst, ka, laukos dzīvojot, ir vairāk iespēju, nekā tikai iet pie kāda strādāt vai nīkt mājās un cīnīties ar nolemtības sajūtu: "Visu ko var izdomāt. Viss atkarīgs no cilvēka dvēseles stāvokļa, radošās izdomas un uzņēmības. Mēs, lūk, piedāvājam pirts pakalpojumus ar sajūtu bungām."

Ilze un Sergejs 2015. gadā pabeiguši pirtsskolu pie pirtnieka, ārsta un psihoterapeita Jura Batņas. Līdz šim viņa ar vīru braukuši pirts darīšanās pie citiem pirtniekiem, taču nu jau gadu ir sava pirtiņa. Tā tiekot kurināta pēc va-

jadzības. "Paši ejam pirti vismaz reizi nedēļā, bet klientus nemam, kad piesakās. Ļoti nereklamējamies. Mūs atrod pēc nostāstiem," saka Ilze.

Pirts zināšanu aizsākums meklējams Ilzes drūmākajā dzīves posmā, kad virsroku ņēmusi depresija. "Man nemaz nebija doma kļūt par pirtnieci, vienkārši vajadzēja tikt ar sevi galā, meklēju veidu, kā sevi izvilkst no depresīvā stāvokļa.

Uzzināju, ka ir tāda pirtsskola un ka tur cilvēki jūtas ļoti labi. Mācības sāku viena, bet drīz vien ieinteresēju arī vīru. Pirti cilvēki iet, lai sevi apzinātos, lai atrisinātu kādas sāpīgas lietas. Ja pirti iet ar nodomu, tam visam ir pilnīgi cits spēks, tikai pašam jāvēlās atbrīvoties no liekā. Pirtnieks to nevar izdarīt, esam tikai instruments Dieva rokās. Te darbojas domu spēks. Protams, pirti var baudīt

arī kā SPA procedūru."

Kad pirts skolā esot bijusi nodarbība par skaņu rīkiem, viņa tā pa īstam sapratusi bongo vibrāciju radīto spēku. Tagad Sergejs ir arī prasmīgs bongo darinātājs. Bušujevi apmeklētājiem dod iespēju arī pašiem radīt bungas. Ilze un Sergejs stāsta, ka bongo darināšanas laikā izveidojas saikne starp cilvēku un viņa gatavotajām bungām un tās caur dažādām

zīmēm un sajūtām parāda savu raksturu. "Dzirdot bongo skaņas, cilvēks atraisās, vairāk ieklausās savās sajūtās, sāk raudzīties uz lietām un situācijām citādi, sāk saskatīt zīmes, ko varbūt agrāk, būdams ierauts dzīves virpulī, nebija manījis. Pārāk āsam cilvēkam bungas māca pacietību, savukārt lēnam cilvēkam dod enerģiju," saka Ilze.

Bongo darināšana esot gan fizisks, gan garīgs process. Arī "Druvas" viesošanās laikā Ilze ar vāļiti pasit pa kādām bungām. "Šīs ir nedaudz iesnaukušās," viņa saka, "bungas mostas siltumā. Mēs abi ar vīru ejam medībās, tāpēc lielākoties sitaminstrumentus darinām no nomedito meža dzīvnieku ādām. Mednieki ādas parasti aprok, bet mēs dodam tām iespēju dzīvot otru dzīvi caur skaņu un vibrāciju, palīdzēt cilvēkiem garīgajā ceļā, veidojot viņos saikni ar dabu."

Instrumentu gatavošana vairāk esot Sergeja pārzinā. jo tas prasa daudz spēka. Bongo rāmis veidots no plāna finiera, kas līmēts trijās kārtās un vēlāk pārvilkts ar ādu. Ādas sagatavošana ir pinķerīgs process, tikko tā pēc medībām pārvesta mājās, jānolupina visa palikusī gaļas kārtiņa, tad ādu pūde, līdz spalvas sāk viegli atdalīties. Koka rāmis bungām īsti nederot, jo tas pēc būtības ir "dzīvs" materiāls un siltumā, mitrumā, vēsumā deformējas. Kopumā bongo izgatavošana var prasīt pat mēnesi.

No runātā jāsecina, ka cilvēki uz pirti pie Ilzes un Sergeja brauc pēc apskaidrības mirkļa, kas rodas tad, kad nomierināts prāts, ar bongo vibrāciju palīdzību atbrīvota enerģija. "Tad tava dvēsele var cīlēt tos jautājumus, ko prāts nobloķē. Tā ir tā meditācijas būtība. Mūsdienās cilvēkiem ir ļoti aktīvs prāts, straujš dzīves ritms, viņiem grūti atbrīvoties, bet caur pirti un bungām viņi nomierinās, atrod atbildes uz jautājumiem. Tieši tāpēc, lai arī dzīvojam dziļi laukos, mums visu laiku ir darbs," ar smaidu saka Ilze. □

Kampaņa, lai glābtu bites

MONIKA SPROĢE

Lai aizliegtu pesticīdus, mainītu lauksaimniecību, glābtu bites un dabu, 25. novembrī sākās Eiropas pilsoņu iniciatīva (EPI) "Glābiet bites un lauksaimniekus!"

Tās mērķis ir līdz 2035. gadam pakāpeniski izskaust sintētiskos pesticīdus, atbalstīt lauksaimniekus un glābt bites un dabu. Ja līdz 2020. gada septembrim tiks savākts miljons parakstu un septiņas valstis būs kvalificējušās kā atbalstītājvalstis, Eiropas Komisijai un Parlamentam kampaņas prasības būs jāņem vērā un jāmaina normatīvie akti.

Jānis Sietiņš, zemnieks Amatas novada Drabešu pagastā, biškopis ar 40 gadu pieredzi, saka: "Fakti, ka ar katru gadu straujāk iznīkst bites un ka dažos reģionos to skaits samazinājies pat par vairāk nekā 70%, likumdevējus acīmredzot īsti nesatrauc.

Taču mums jāsaprot, iznīcinot kukaiņus, mēs mērķējam paši uz sevi. Mums paliek divas iespējas – vai nu pieļaut, vai nepieļaut šāda scenārija attīstību."

Savukārt Andrejs Briedis, Latvijas Dabas fonda lauksaimniecības eksperts, norāda: "Industriālā lauksaimniecība, kas ir atkarīga no pesticīdu izmantošanas, ir viens no būtiskākajiem dabas daudzveidības samazināšanās cēloņiem. Zinātnieki saka, ka laiks, kurš mums dots, lai šo sistēmu mainītu, strauji iztek, tāpēc ir svarīgi, lai lēmums par pāreju uz dabai draudzīgāku lauksaimniecības modeli tiek pieņemts visaugstākajā – Eiropas Savienības – līmenī un jaunās sistēmas izveidē tiek iesaistīta katra kopienas valsts."

Kampaņu kopīgi uzsāk 90 organizācijas no 17 Eiropas Savienības (ES) valstīm. Latvijā kampaņu atbalsta Ekodizaina kompetences centrs, Latvijas Dabas fonds un Pasaules Dabas Fonds. Pirmie Latvijā iniciatīvu parakstīja TV raidījumu vadītāja Māra Sleja, ārsts Pēteris Apinis, biškopis Jānis Sietiņš un piecu bērnu mamma, lauku iedzīvotāja Ilze Mežniece.

Zinātnieki starptautiskā līmenī jau ilgāku laiku aicinājuši veikt steidzamas "transformējošas pārmaiņas", lai apturētu dabas daudzveidības krasi samazināšanos. Bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu saglabāšanā bites un citi apputeksnētāji ir neaizvietojami. Tomēr to pastāvēšanu apdraud pastāvīgs pesticīdu piesārņojums un dzīvotņu zudums industriālās lauksaimniecības dēļ, teikts Starptautiskās zinātniskās politikas platformā par bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu pakalpojumiem.

Bet starptautiskais pētnieciskais materiāls "Vairāk lauksaimnieku, labāka pārtika. Kāpēc un kā padarīt maza mēroga ilgtspējīgu ražotāju, kas ir jaunās kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) pamatā", kas publicēts martā, vēsta, ka miljoniem lauksaimnieku ir spiesti sadzīvot ar negodīgām cenām, politiskā atbalsta trūkumu un lielo korporāciju spēles noteikumiem. Tāpat pētījumā minēts, ka no 2005. līdz 2016. gadam mazo saimniecību skaits ES samazinājās par četriem miljoniem. Gan mazo lauku saimniecību, gan savvaļas dzīvnieku straujās lejupslīdes cēlonis ir

meklējams pastāvošajā lauksaimniecības un pārtikas ražošanas modelī, kas galvenokārt balstās uz liela mēroga monokultūru lauksaimniecību un sintētisko pesticīdu izmantošanu. Vēl sliktāku šo situāciju padara fakts, ka ES pašreizējā agropolitiskā programma un subsīdiju sistēma paredz šī ražošanas veida dāsnu finansēšanu. Pētnieku skatījumā tas veicina masveida ražošanu, nevis atbalsta videi draudzīgāku lauksaimniecību.

EPI "Glābsim bites un lauksaimniekus!" aicina Eiropas Komisiju izstrādāt tiesību aktu priekšlikumus, lai līdz 2030. gadam pakāpeniski samazinātu sintētisko pesticīdu lietošanu ES lauksaimniecībā par 80 %, sākot ar visbīstamākajām vielām, un līdz 2035. gadam pilnībā atbrīvotos no sintētiskajiem pesticīdiem, kā arī izvirzītas citas prasības.

Ja Latvijā tiks savākti 6000 iedzīvotāju paraksti, tad Latvija kļūs par vienu no atbalstītājvalstīm. Ja parakstu būs mazāk, tie tiks pieskaitīti kopējām parakstu skaitam. □

Kooperatīvi apvienojas

MONIKA SPROĢE

Latvijas piena ražotāju kooperatīva "Piena ceļš" un Igaunijas piensaimnieku kooperatīva "E-Piim" biedri vienbalsīgi lēmuši par kopīga kooperatīva "E-Piim Societas Cooperativa Europaea Limited" (SCE) izveidi pēc ES standartiem.

Piensaimnieku kooperatīva "Straupe" valdes priekšsēdētājs Imants Balodis par apvienošanas neko daudz nezina, taču viņš šādu apvienošanu vērtē atzinīgi. I. Balodis saka, ka jaunizveidotā kooperatīva mērķis esot maksāt piena piegādātājiem ES vidējai piena cenai pietuvinātu maksu, taču "Straupe" jau tagad biedriem tur labu cenu, tāpēc apvienošanas procesā iesaistīties negrās.

Tas būs pirmais šāda veida kooperatīvs Baltijas valstīs. "E-Piim SCE" ir arī iecerējis Igaunijas pilsētā Paidē būvēt jaunu piena pārstrādes rūpnīcu ar tūkstoš tonnu lielu pārstrādes jaudu dienā. □